

Branislav NUŠIĆ

NA IZLOŽBI SUDELUJU PRILOZIMA

MUZEJ POZOŘISNE UMETNOSTI SRS

MUZEJ GRADA BEOGRADA

ARHIV I MUZEJ HRVATSKOG NARODNOG KAZALIŠTA U ZAGREBU

GLEDALIŠKI MUZEJ U LJUBLJANI

VOJVODANSKI MUZEJ U NOVOM SADU

NARODNO POZOŘIŠTE U BEOGRADU

HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE U ZAGREBU

SRPSKO NARODNO POZOŘIŠTE U NOVOM SADU

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE U LJUBLJANI

NARODEN TEATAR U SKOPLJU

NARODNO POZOŘIŠTE U SARAJEVU

JUGOSLOVENSKO DRAMSKO POZOŘIŠTE U BEOGRADU

SAVREMENO POZOŘIŠTE U BEOGRADU

KAZALIŠTE KOMEDIJA U ZAGREBU

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

NARODNO POZOŘIŠTE U VRŠCU, ZAJEČARU, ZENICI, ZRENJANINU,

KRAGUJEVCU, MOSTARU, NIŠU, PRIŠTINI, SOMBORU, SUBOTICI,

TITOVOM UŽICU I TUZLI

NARODNA KAZALIŠTA U VARAŽDINU, DUBROVNIKU, ZADRU,

OSIJEKU, RIJECI I SPLITU

NARODNA GLEDALIŠČA U MARIBORU, TRSTU I CELJU

NARODNI MUZEUM V PRAZE

ЕИСИИ ИНСТИТУТ ЗА ТЕАТРАЛНО ИЗКУСТВО „КРЪСТВО САРА-

ФОВ“, КАБИНЕТ ПО ИСТОРИЯ НА ТЕАТЪРА, СОФИЯ

POLJSKA AKADEMIA NAUK, INSTITUT SZTUKI, VARSZAWA

ТЕАТРАЛЬНЫЙ МУЗЕЙ ИМЕНИ А. А. БАХРУШИНА, МОСКВА

SZINHAZTUDOMÁNYI INTÉZET BUDAPEST

HENSCHELVERLAG, BERLIN.

BRANISLAV NUSIĆ 1924. GODINE

MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SRS

BRANISLAV NUŠIĆ

IZLOŽBA POVODOM STOGODIŠNICE ROĐENJA

AUTOR IZLOŽBE

SINIŠA JANIĆ

kustos Muzeja pozorišne umetnosti SRS

NUŠIĆ U DEVETNAESTOJ GODINI, KADA JE NAPISAO PRVU KOMEDIJU
„NARODNI POSLANIK“

IZLOŽBA POSVEĆENA ŽIVOTU I DELU BRANISLAVA NUŠIĆA

jedna je od manifestacija koje obeležavaju stogodišnjicu rođenja velikog dramatičara i osam decenija njegovog aktivnog i plodnog prisustva u društvu i pozorištu jugoslovenskih naroda.

Kao osnivač i urednik novina i časopisa, pokretač i predsednik brojnih umetničkih i dobrotvoornih udruženja, nacionalni i javni radnik, pesnik, pripovedač, humorista, romansijer i akademik, glumac-amater, reditelj, dramaturg, pozorišni organizator i upravnik, pisac oko pedeset komedija, istorijskih komada i društvenih drama, — Nušić ostavlja izuzetno bogat i raznovrstan opus, teško merljiv obimom i nejednak po vrednosti. Izložba prikazuje onaj deo njegovog stvaralaštva kojim je stekao ugled u istoriji književnosti i pozorišta, i osigurao egzistenciju pred publikom od naših dana.

Brojna dokumentacija iz muzeja, arhiva i pozorišta u zemlji i na strani ilustruje Nušićev život i pozorišno delo — od prvih komedija »Narodni poslanik«, »Sumnjivo lice« i »Protekcija«, do nedovršene »Vlasti« — sa akcentom na društvenim, političkim i umetničkim zbivanjima koja su uticala na njegovu književnu orientaciju. Uporedno su prikazana izvodenja njegovih komada na jugoslovenskim i stranim pozornicama u toku proteklih decenija.

Premijerom »Protekcije« 30. marta 1889. na sceni Narodnog pozorišta u Beogradu, a sledeće godine i u Novom Sadu, Nušić prvi put stupa pred publiku čiji se krug brzo širi do Zagreba 1901, zatim Ljubljani 1905 i preko svih drugih stalnih, putujućih i diletantskih pozornica, tako da on, već na početku stoteća stiče renome pisca jugoslovenskog značaja

Kao gost naših pozorišnih kuća, i upravnik beogradskog Narodnog pozorišta 1900—1902, novosadskog Srpskog narodnog pozorišta 1904—1905, osnivač prvog teatra u Skoplju 1913—1919, i upravnik Narodnog pozorišta u

Sarajevu 1925—1928, Nušić insistira na razmeni repertoara, iskustava, umetnika; na taj način, i svojom popularnošću, on povezuje jugoslovenske pozorišne centre od početka veka kroz više decenija.

Brojni dokumenti na izložbi svedoče da Nušić suvereno vlada repertoarima naših teatara i doprinosi njihovoj fizionomiji i nacionalnom scenskom izrazu. Svežinom duha, aktuelnošću satire i scenskim vrednostima ne prestaje da privlači pažnju publike, da oštri sluh prema slabostima u društvu i kod ljudi, i humorom da dopunjava praznine u domaćoj drami od naših dana.

Nušić je jedan od prvih jugoslovenskih dramatičara koji su dospeli na strane pozornice i preko koga je naša dramska književnost stekla evropski značaj. Uspeh njegovih komada u Čehoslovačkoj, Bugarskoj, Poljskoj, Sovjetskom Savezu, Mađarskoj, Austriji i u drugim zemljama demantuje mišljenje da vrednost Nušićevog teatra prevashodno leži u sočnom domaćem koloritu. U podlozi njegovog humora i satire naziru se slabosti društva i smešne strane ljudi koji govore raznim jezicima.

Posle mnogo godina, ukazaće se pred posetiocima izložbe, na fotografijama, stari majstori scene, u masci i kostimu iz Nušićevih komada, koji su pre više decenija stvarali uzore za njegove tipove, njima obeležavali datume u našoj glumi i zajedno sa autorom afirmisali realizam na sceni. Plejadu Nušićevih protagonistova, među kojima počasno mesto pripada Peri Dobrinoviću, Savi Todoroviću, Persi Pavlović, Borivoju Raškoviću, Žanki Stokić, Mili Dimitrijević i drugima, — nastavljaju u najboljim tradicijama glumci srednje i mlade generacije koji ne prestaju da se inspirišu na Nušićevom neicrpnom vrelu do naših dana.

Jedan album Nušićevih fotografija u društvu glumaca, i njegova pisma, čestitke, preporuke i posvete njima upućene, dopunjavaju utisak o prisnim i toplim vezama autora i kreatora koji su sa njime delili uspehe i popularnost. Nušićevi lični predmeti, uspomene iz društva i porodičnog kruga i radovi domaćih i stranih likovnih umetnika dopunjavaju na izložbi njegov lik.

CRTEŽ UROŠA PREDIĆA SA POSVETOM NUŠIĆU O PROSLAVI 25 – GODIŠNJE
KNJIŽEVNOG RADA, 1905.

SADRŽAJ IZLOŽBE

IZ ŽIVOTA I DELA BRANISLAVA NUŠIĆA

NUŠIĆ NA JUGOSLOVENSKOJ POZORNICI

NUŠIĆ NA STRANOJ SCENI

SCENOGRAFSKA OPREMA NUŠIĆEVIH KOMADA

PROTAGONISTI NUŠIĆEVOG REPERTOARA

NUŠIĆ I GLUMCI

NUŠIĆ U PORODICI I DRUŠTVU

NUŠIĆ U LIKOVNOJ UMETNOSTI

MEMORIJALNI PREDMETI

MUZEJ POZORIŠNE UMETNOSTI SR SRBIJE

Crteži
ZULFIKARA DŽUMHURA

Oprema
DIDA DEMAJO

Štampa Grafička škola „Milić Rakić“, Beograd Solunska 21